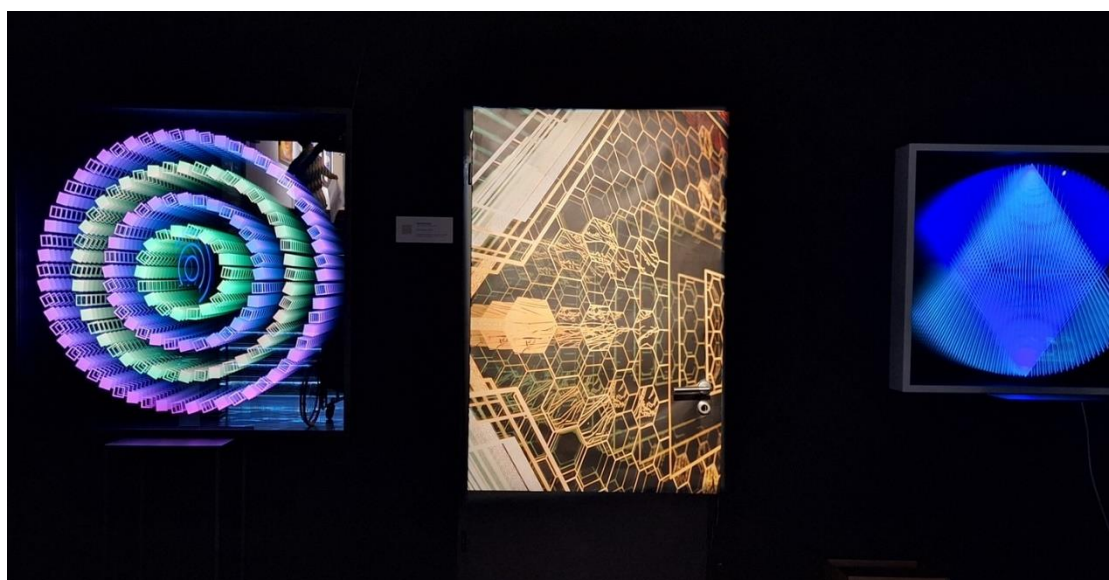

Józsa Ágnes

Fénnyel festett új dimenziók

A NagyMolnár művészpáros kiállítása a Virág Judit Galériában

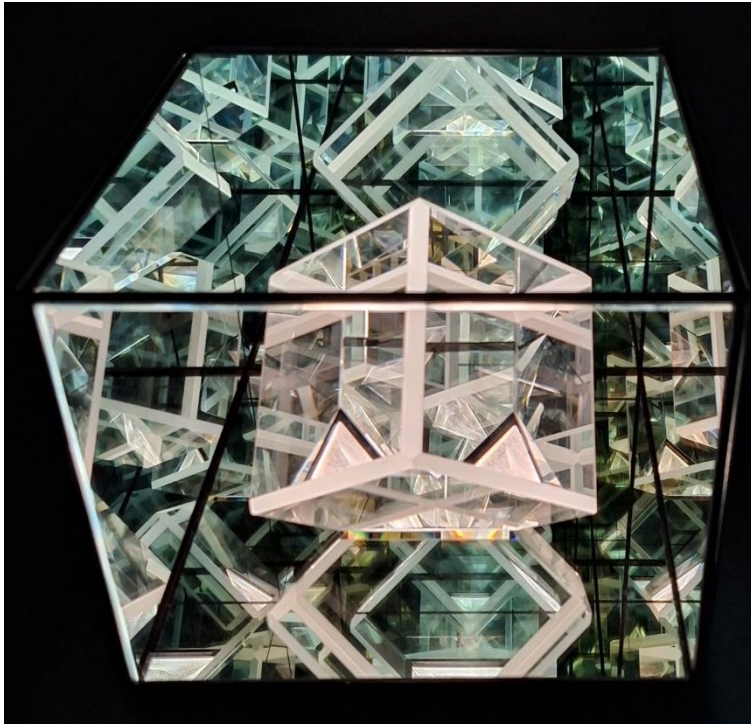
Eddigi alkotásaik legkomplexebb válogatását hozta Nagy Krisztián és Molnár Csaba, vagyis a NagyMolnár művészpáros Új dimenziók című kiállítása a Virág Judit Galériába. Immár a második alkalommal jelentkeznek ezen a helyszínen – az alsó kiállítótér sötét termei különösen alkalmasak a fény-táblaképek és -szobrok bemutatására. A sötét háttér műveik szépségét tovább fokozza...

A fényszennyezés az utóbbi évtizedekben egyre inkább megvon bennünket a csillagos ég gyönyörének látványától, jóllehet elődeink évezredekig olvashattak belőle és tájékozódhattak általa. Eukleidész már tisztában volt azzal, hogy a fény sugar a levegőben egyenes vonalban terjed. Ennek geometriáját Leonardo da Vinci dolgozta ki a XVI. században. Johannes Kepler német csillagász, aki 1604-ben az árnyék képződésének elméletét tisztázta, először alkalmazta az egyenes terjedés törvényét a fotometriában. A fény segítségével láthatunk. Olyan csoda, amely sokféle formában varázsol el valamennyiünket.

Ha sötét van, világítani kell. Az elektromágneses sugárzást (a közeg nélkül terjedő energiaáramlást) százötven éve, a LED világító diódát, a félvezető anyagból készült fényforrást is már több mint egy évszázada ismerjük. Mindez alkotásra sarkallja a művészeket. Moholy-Nagy László már 1929-ben megalkotta a fény-tér-modulátort, Kepes György, aki 1937-től Moholy-Nagy intézetének fény-szín részlegét vezette, tanulmányait a

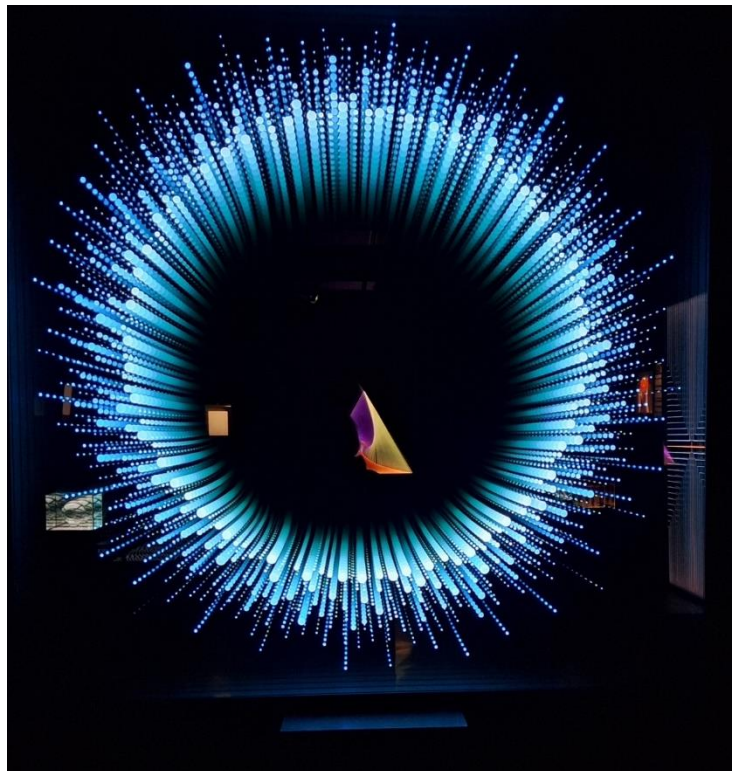
Látás nyelve című kötetben fogalmazta meg (1944-ben jelent meg, magyarul 1978-tól olvashatjuk). Azóta is sokan alkotnak fénnel, például képeket házfalakra. Ez nemcsak kedvelt, de népszerű látványosság is. A kortárs művészeink közül, például Mengyán András akrillal, vászonra és UV-fénnel alkot absztrakt expresszionista táblaképeket, lézerrel pedig különös térinstallációt. (A kiállítás a Vasarely Múzeumban látható május 11-ig.)

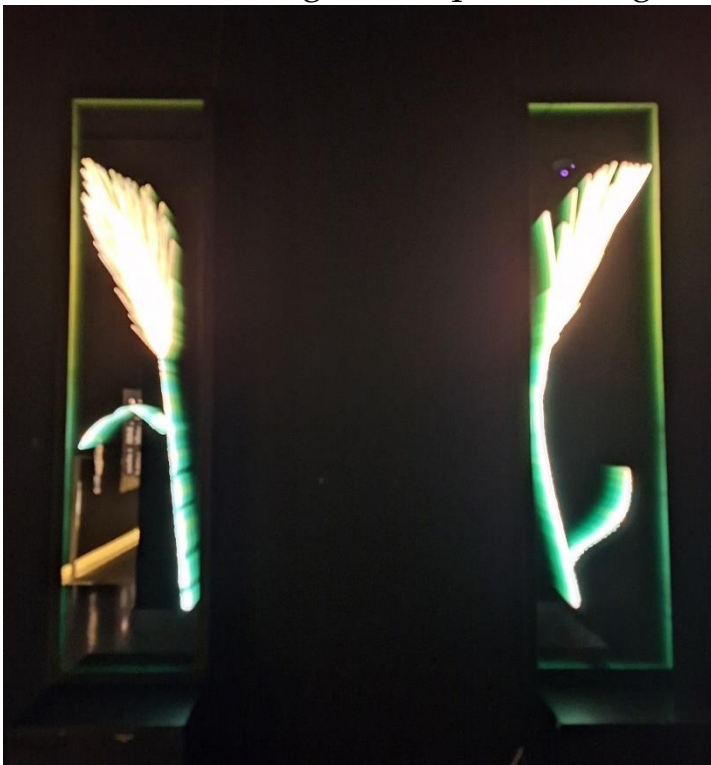
A NagyMolnár művészpáros fényművészete abban különbözik, hogy nem vetítésekkel készítik a műveiket, hanem üveggel, tükörrel és LED-szalagokkal. Galaxisok világába vezető élményeket varázsolnak velük nagyméretű táblaképeiken.

Egyikük sem végzett művészeti iskolát, de megragadta őket az élmény és a fénnel való alkotás misztikuma. Kettejük közös tudása tizenöt év kísérletezéssel jutott a mai látványeredményre. Az indító inspiráció az volt,

hogyan járva egyre több fényműkával találkoztak, de ők olyasmit akartak alkotni, amit mások még nem. Igazi táblaképet, de nem festéssel, ecsettel, színnel, ahogy más festőművészek, hanem fénnel. Minden festő fényt ábrázol. Gyönyörű például Rembrandt *Ábrahám és az angyalok* vagy a *József álma* című képe, ahol az angyalok testéből sugárzik a fény. A NagyMolnár alkotópáros magával a fénnel, a fény tükröződésével alkot. Ezt a

módszert sehol nem tanítják, ki kellett kísérletezniük az ehhez szükséges anyagokat, s a technikát magát. Több hónap kutató munkája kellett, hogy megtalálják azt az anyagot, amivel az általuk elképzelt látvány megvalósulhat. Ez egy speciális üveg, amit az építőipar használ, s amiből millióféle van. Nekik olyan kellett, amelynek az egyik irányban fénytükröződési képessége van, a másik irányban fényáteresztő, s a vastagságuk százalékaránya a táblaképhez épp megfelelő. Ez pedig egy hat milliméteres speciális üveg, belül öt milliméter vastag tükröződő felülettel. Attól függően, hogy milyen térben, milyen távolságra helyezik el a tükröződő felületeket, milyen fényerőt, s milyen mintát használnak, a tizenöt centi vastag táblakép akár a végtelenség térélményét is nyújthatja.

Inspirálódnak mikro- és makrókörnyezetükből, mesterségesen létrehozott vagy természetadta látványvilágok segítségével. Ez utóbbira nagyszerű példa a két búzaszálát ábrázoló képük. Itt csupán annyi a tükrözési távolság, mint maga az üveg, így született egyik leggyönyörűbb, kézzel színezett lírai alkotásuk... De inspirációs forrásuk például a napfogyatkozás élménye is.

A térplasztikák közül az egyik kvantumszámítógépet idéz. Az öt nézőpont minden

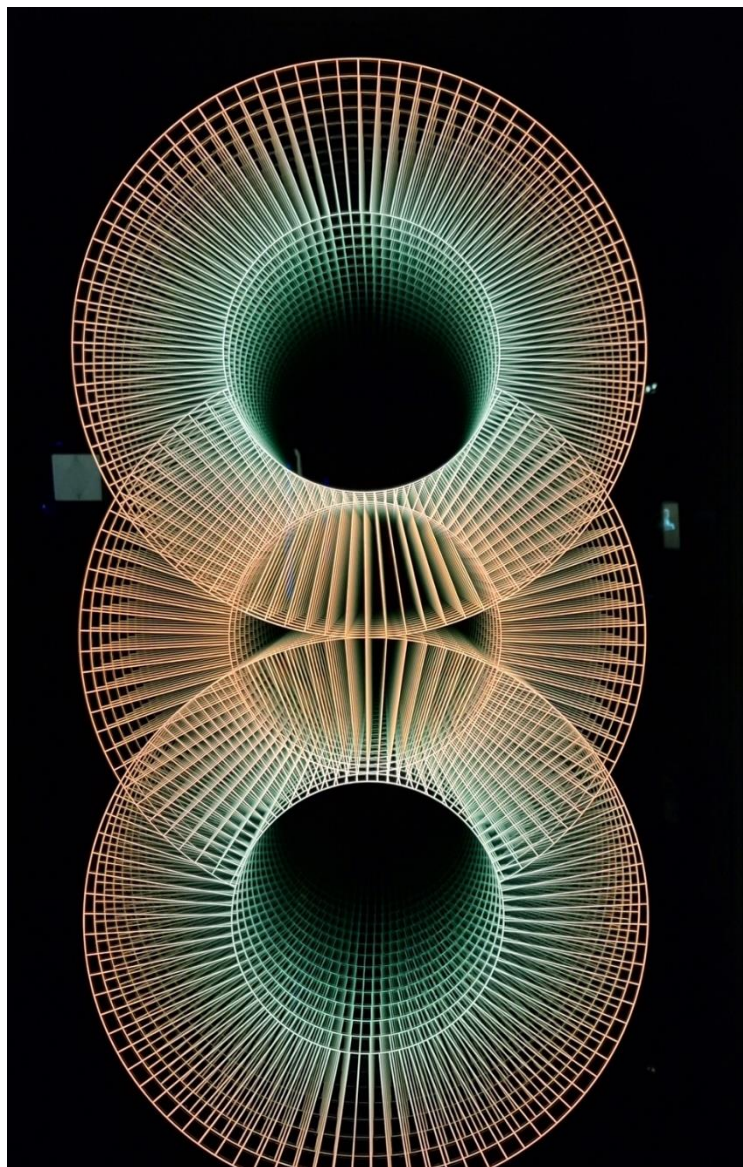
irányban tükröződik, ily módon az 1-es és 2-es számok végtelenített sora ötféle térélmény ad. Ha pedig alulról pillantunk bele, akkor a sokszorozódást hosszú síkfelületként láthatjuk.

A térplasztikák azért is különösek, mert körbejárhatók, minden nézőpontból más és más élményt nyújtva. Látható egy különleges sorozat is, a Botos Péter üvegszobrásszal közösen készített munkáik. Összesen nyolc ilyen készült, melyekből a kiállításon ötöt láthatunk. Botos Péter hidegtechnikával munkálja meg az optikai üvegeket. Ez egy olyan anyag, amely bizonyos helyeken vezeti, bizonyos helyeken megállítja a fényt. Ők aztán – egyedi technikájukkal – különleges fényéleket adnak ezeknek a szobroknak. Mindegyik más és más színben és formában nyugtató le bennünket.

Ahogy sok művész, ők is papíron ceruzával kezdik a munkát, előre megrajzolják a kompozíciót. Ezekből a rajzokból is bemutatnak párat. Az alkotások fényforrása a LED-szalag, de ebből semmit sem érzékel a betekintő. Csupán a műalkotást látja, a különféle módon variált kvalitatív és kvantitatív fényeket, amelyek mindegyike más és más formai és érzelmi tartalmat hordoz. A művek különféle ihletésűek. Nagyon sok munka zenei inspirációra született, de érzékelhetően hat rájuk a nagy elődök, Vasarely és Moholy-Nagy gondolatisága, vagy épp a tudományos-fantasztikus világ, amely az utópia világába vezet.

Bátran állíthatjuk, hogy korosztálytól függetlenül vonzza az embereket ez a látvány-nyelv, mert ezek a képek minden lépésnél, minden centiméternél mást és mást mutatnak. Izgalmasak nemcsak a fekete-fehér műveik, de azok is, melyekben a színek gazdag világa is szerepet kap. E a művek sohasem látványosságok csupán. Formai és tartalmi gazdagságukkal magukhoz vonzanak, megszólítanak bennünket. A végtelen érzékeltesével tudatosítják, milyen porszemek is vagyunk ebben az univerzumban, de mégis milyen csodálatosan gazdag a tárguló világ, amelyet a sajátunknak tudhatunk.

Az alkotók szándéka teljesült. A sík felületekből való kitörési vágy izgalmas, eddig ismeretlen vizuális élménnyel ajándékoz meg minkert. Létezésünk új dimenzióival...

Virág Judit Galéria, megtekinthető április 16-ig.